

УДК 336.1:352(477)

*Боринець С.Я.,
канд. екон. наук, проф., проф. кафедри фінансів,
Чекановський В.П.,
аспірант*,
Київський національний університет імені Т. Шевченка*

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА УМОВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми. За умов, коли вітчизняна економіка перебуває в кризовому стані, коли дефіцит державного бюджету значно перевищує допустимі норми, важливим кроком на шляху реформування виступає бюджетна децентралізація.

Основне завдання бюджетної децентралізації полягає в забезпеченні зростання ролі органів місцевого самоврядування та розвитку територіальних громад. Про цю реформу міжбюджетних відносин говорили ще з 1998 року, однак жодній керуючій владі не вдалося її реалізувати. Проте, політична ситуація, яка склалася в країні, стала поштовхом для її втілення в реальність. Так, 28 грудня 2014 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин». Це й стало початком проведення першого етапу бюджетної децентралізації.

Однак, вивчаючи це питання, варто сказати, що на сьогодні, дана реформа не є завершеною, оскільки система органів місцевого самоврядування та виконавчої влади створені на основі вертикальної системи прийняття рішень. Тобто, місцеві органи влади надалі залишаються залежними від центральної влади стосовно формування та використання фондів грошових коштів.

Важливим фактором, який спричиняє затримку в проведенні децентралізації, є політична ситуація в країні. Однак, за таких умов, саме бюджетна децентралізація зможе налагодити відносини з тимчасово окупованими територіями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання бюджетної децентралізації досліджували в своїх працях багато провідних науковців, зокрема: Алимов О. М., Амоша О. І., Варналій З. С.,

---

* Науковий керівник: Боринець С.Я. - канд. екон. наук, проф.

Григоренко В. О., Демиденко Л. М., Луніна І. О., Лютий І. О., Ляшенко В. І., Наконечна Ю. В., Сеньків Т. В., Чеберяко О. В. та ін.

Однак на сьогодні залишається ряд проблемних питань, які потребують детального аналізу. Зокрема, дослідження впливу реформи децентралізації на доходи та видатки місцевих бюджетів, аналіз позитивних та негативних сторін бюджетної децентралізації.

Постановка завдання. Метою статті є проведення аналітичної оцінки стану місцевих бюджетів за умов децентралізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Соціально-економічний розвиток країни залежить від рівня розвитку кожної території. Вертикальна система формування бюджету виявилась неефективною. Через недофінансування регіонів актуальності набуває проблема економічного розвитку території та забезпечення їх фінансовими ресурсами. Для стабілізації економічної ситуації в Україні необхідно забезпечити ефективне формування місцевих бюджетів, адже саме це спроможне перетворити територіальні громади з дотаційних на фінансово-незалежних суб'єктів, які самостійно зможуть розв'язати будь-які соціально-економічні проблеми [1; 10].

В Європі всі територіальні громади перебувають на самостійному фінансуванні і виступають стимуляційним фактором економічного розвитку держави. В Україні через централізацію з Державного бюджету кожного року здійснюється перерозподіл коштів між державним та місцевими бюджетами. Однак, з кожним роком роль місцевих бюджетів відіграє все вагомішу роль і зростає потреба у власному фінансуванні [4, с. 20-23].

У нашій країні кількість місцевих бюджетів чи не найбільша в Європі: у 2001 році їх налічувалось більше 12 тис. За кількістю місцевих бюджетів серед європейських країн Україна поступається лише Франції [6, с. 2].

Місцеві бюджети – це фонди фінансових ресурсів, призначені для реалізації завдань і функцій, що покладаються на органи місцевого самоврядування. Склад місцевих бюджетів України, як і в інших країнах, відображає особливості адміністративно-територіального поділу та специфіку функціонування місцевого самоврядування [9, с. 2].

Основою для ефективного функціонування місцевого самоврядування виступає наповнений фінансовими ресурсами місцевий бюджет. Для розвитку та фінансової незалежності територій, зростання ролі органів місцевого самоврядування, необхідним було проведення децентралізації [4, с. 20].

В Україні процес розпочався в 2015 році, коли було прийнято зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України стосовно передачі органам місцевого самоврядування додаткових місцевих повноважень. Одночасно передбачено збільшення джерел формування дохідної бази місцевих бюджетів за рахунок передачі окремих доходів з державного бюджету, запровадження нового виду податку – акцизного податку з кінцевих продажів, розширення бази оподаткування податком на нерухомість [7; 8].

Аналіз виконання місцевих бюджетів за 2015-2016 рр. в цілому свідчить про позитивні результати проведення децентралізації в Україні, навіть, не зважаючи, на певні складнощі. Так, в результаті проведення першого етапу децентралізації, доходи місцевих бюджетів зросли до 120,5 млрд. грн., що на 19,4 млрд. грн. або на 19,1% більше відповідного показника 2014 року. Надходження з урахуванням міжбюджетних трансфертів склали 294,4 млрд. грн., що на 40% більше показника 2014 року [2, с. 255].

За січень-березень 2016 року до загального фонду місцевих бюджетів без урахування міжбюджетних трансфертів надійшло 30,1 млрд. грн., що на 46,0% або на 9,5 млрд. грн. більше показника 2014 року, і складає 30,9% від планового показника на рік. Надходження податку з фізичних осіб за цей період склали 15,9 млрд. грн., що на 47,7% більше відповідного показника 2015 року, а надходження до місцевих бюджетів від плати за землю зросли до 5 млрд. грн., що на 56,2% більше показника 2015 року [11, с. 2].

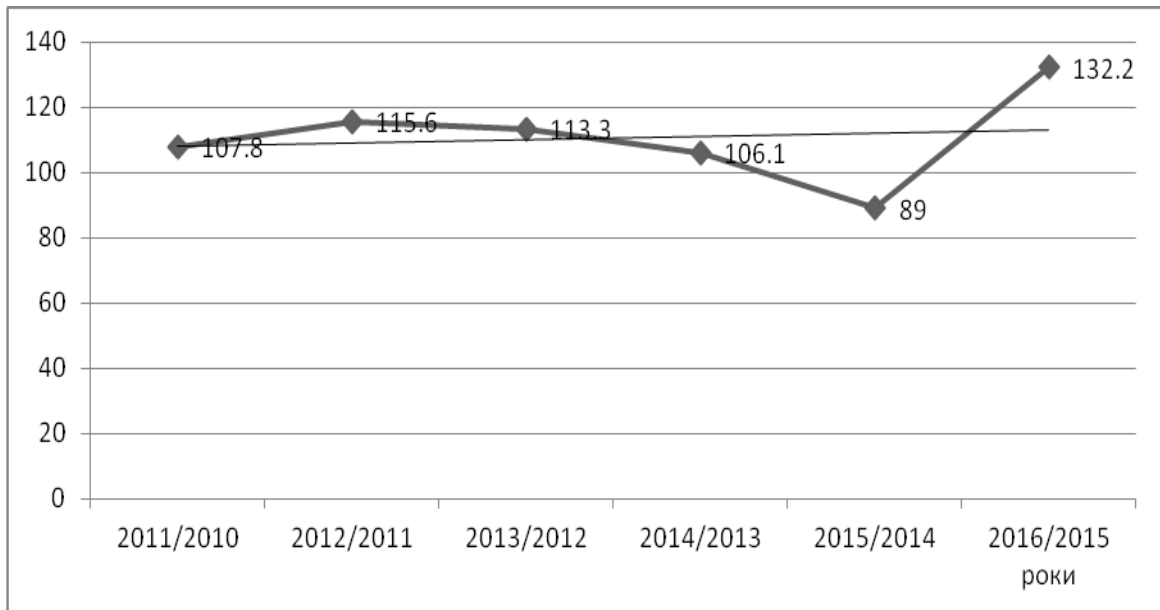
Динаміка темпу зростання доходів місцевих бюджетів за січень 2011-2016 рр. відображена на рис. 1.

За I квартал 2016 року місцевим бюджетам перераховано 44,6 млрд. грн. міжбюджетних трансфертів, у тому числі – базову дотацію у сумі 1,2 млрд. грн. (100% планового показника), освітню субвенцію у сумі 9,4 млрд. грн. (96,0% планового показника), медичну субвенцію у сумі 10,2 млрд. грн. (98,0% планового показника). Надходження податку доходів з фізичних осіб склали 53,6 млрд. грн., що на 23,1% більше показника 2014 року, а виконання плану становить 113,7%. Надходження плати за землю склали 14,5 млрд. грн., що складає 112,2% планового річного показника [6, с. 3].

Крім того, забезпечено збільшення джерел формування дохідної бази місцевих бюджетів за рахунок передачі їм окремих доходів з державного бюджету: 100% плати за надання адміністративних послуг, 100% державного мита, 10% податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки, до місцевих бюджетів також зараховано 80% екологічного податку (раніше – 35%).

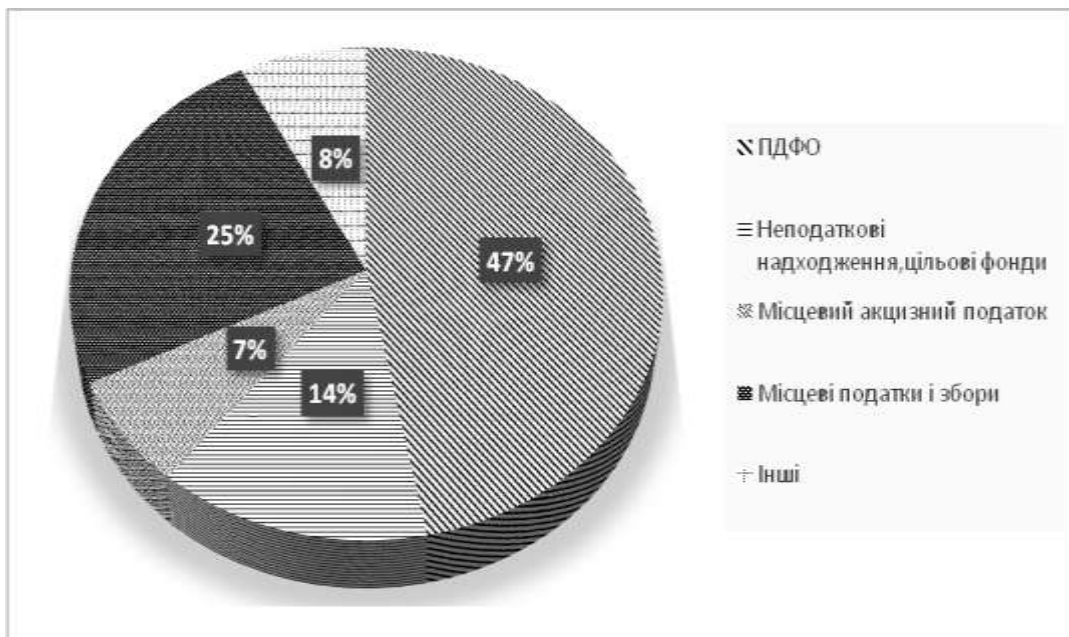
З 2015 р. в контексті бюджетної децентралізації на місцевому рівні запроваджений новий акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання в сфері роздрібною торгівлі підакцизних

товарів за ставкою 5% від їх вартості. Досвід його справляння впродовж 2015 року виявився успішним: надходження становили 7,7 млрд. грн. або 6,4% доходів місцевих бюджетів без урахування трансфертів. По мірі наближення до виконання річний план щомісячно коригувався. Так, надходження були понад як у 2 рази більше плану, який був затверджений у березні (3,5 млрд. грн.) та на 17,4% більше грудневого плану (6,5 млрд. грн.) минулого року [2, с. 245].

Рис. 1. Динаміка темпу зростання доходів місцевих бюджетів за січень 2011-2016 рр., %
 Джерело: складено авторами з використанням даних [2; 6]

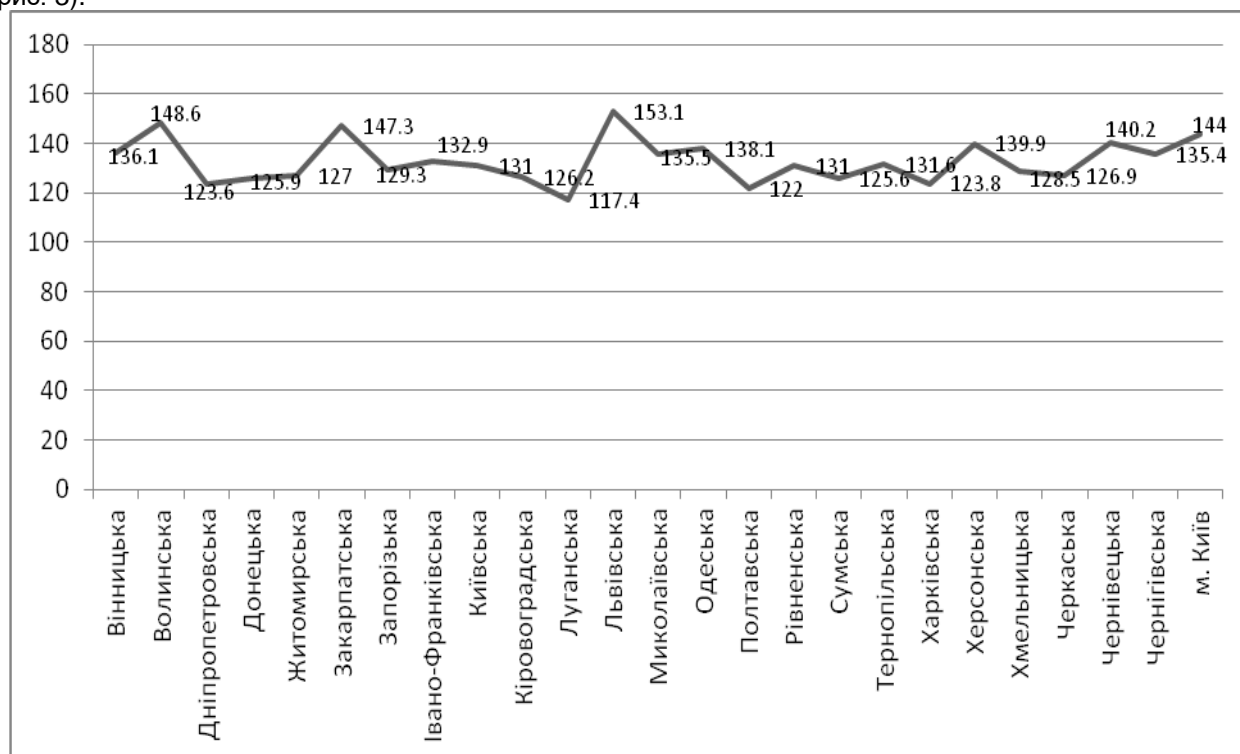
У 2015 році частка власних ресурсів у структурі місцевих бюджетів збільшилась на 30% (в середньому по країні без врахування податку на доходи фізичних осіб, далі «ПДФО»), а якщо врахувати в розрахунках ПДФО (який із закріпленого податку став власним ресурсом місцевого самоврядування), то – втричі[3]. Органи місцевого самоврядування отримали реальні ресурси для вирішення питань місцевого значення (ЖКГ, благоустрій, місцеві соціально-економічні програми, оновлення інфраструктури). За всіма податковими надходженнями до місцевих бюджетів переважно у всіх регіонах спостерігалось стабільне виконання та перевиконання прогнозних показників [6]. Структура доходів місцевих бюджетів за січень 2016 року наведена на рис. 2.

Рис. 2. Структура доходів місцевих бюджетів за січень 2016 року, %
 Джерело: складено авторами з використанням даних [6; 11]

Як бачимо, найбільшу частку в загальній структурі надходжень місцевих бюджетів займає дохід від ПДФО – 47%, а найменша частка належить надходженням від цільових фондів – 7%.

Варто проаналізувати темпи зростання доходів місцевих бюджетів в регіональному розрізі (рис. 3).

Рис. 3. Темпи зростання доходів місцевих бюджетів в регіональному розрізі за січень 2016 року (по відношенню до попереднього року), %

Джерело: складено авторами з використанням [4; 6; 11]

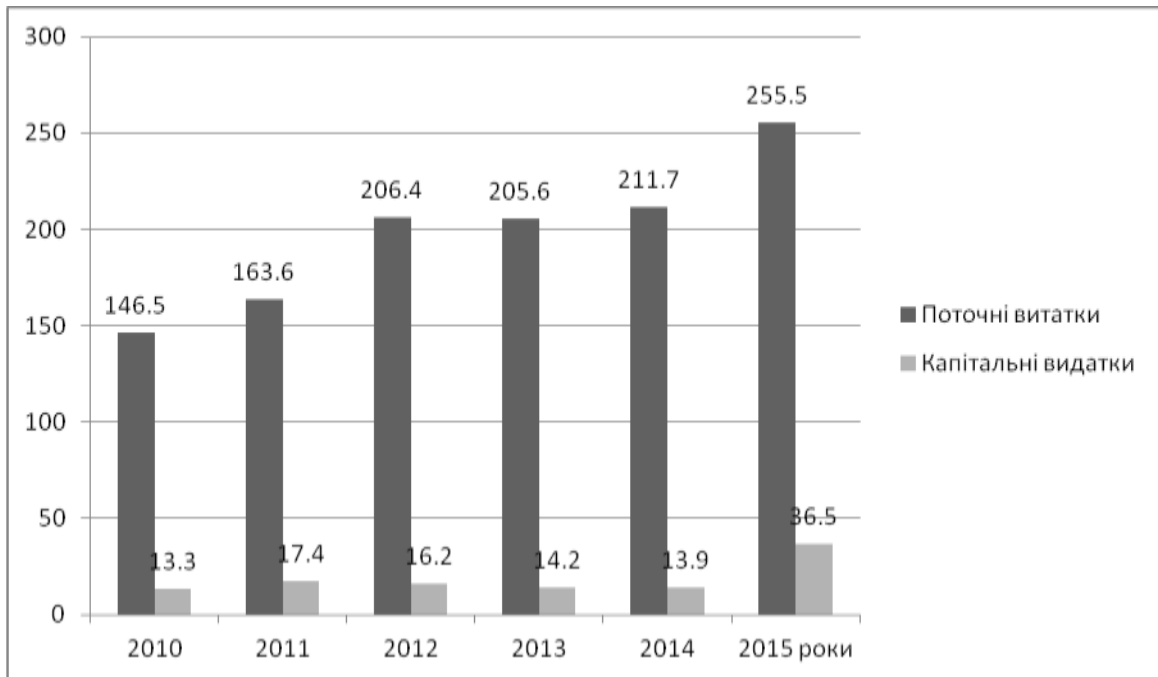
Як бачимо із рис. 3, найбільші темпи зростання доходів місцевих бюджетів зафіксовані в Львівській (153,1%), Волинській (148,6%), Закарпатській (147,3%), Чернівецькій (140,2%) областях та в м. Києві (144,0%). Найменший рівень доходів отримали місцеві бюджети таких областей: Луганська (117,4%), Полтавська (122%), Дніпропетровська (123,6%).

Зауважимо, що із проведенням децентралізації, зміни відбулись не лише в дохідній частині місцевих бюджетів, але й в структурі видатків. Так, зросла частка видатків на виконання самоврядних повноважень, що свідчить про підвищення видаткової автономності місцевих бюджетів та ефективності використання бюджетних коштів на місцевому рівні.

Видатки місцевих бюджетів без урахування трансфертів в 2015 р. збільшилися до 276,9 млрд. грн., що на 53,4 млрд. грн. або на 23,9% більше 2014 р. (223,5 млрд. грн.). Найбільшим чином зросли видатки на місцеве фінансування національної безпеки, зокрема цивільної оборони (вп'ятеро, з 2,1 млрд. грн. у 2014 р. до 10,6 млрд. грн. у 2015 р.) та забезпечення громадського порядку (майже на третину, з 245,5 до 319,6 млрд. грн.). Збільшилися видатки соціального спрямування на охорону здоров'я (на 27,9%), соціальний захист та забезпечення (26,4%), освіту (17,6%), духовний та фізичний розвиток (на 6,9%). Слід відзначити зростання видатків на економічну діяльність органів місцевої влади до 19,1 млрд. грн., що понад як вдвічі перевищує відповідний показник 2014 р. (9,2 млрд. грн.). Найбільший обсяг коштів в 2015 р. за даною статтею було спрямовано на розвиток дорожнього господарства у сумі 5,7 млрд. грн. проти 3,1 млрд. грн. у 2014 р. Відповідно, в загальній структурі зросла частка дорожніх видатків до 2,0% проти 1,4% у 2014 р. Необхідно зауважити, що фінансування інфраструктури є одним з найбільш перспективних напрямків підвищення інвестиційного потенціалу регіонів [5, с. 2].

Динаміка видатків місцевих бюджетів України за економічною класифікацією в 2010-2015 рр. подана на рис. 4.

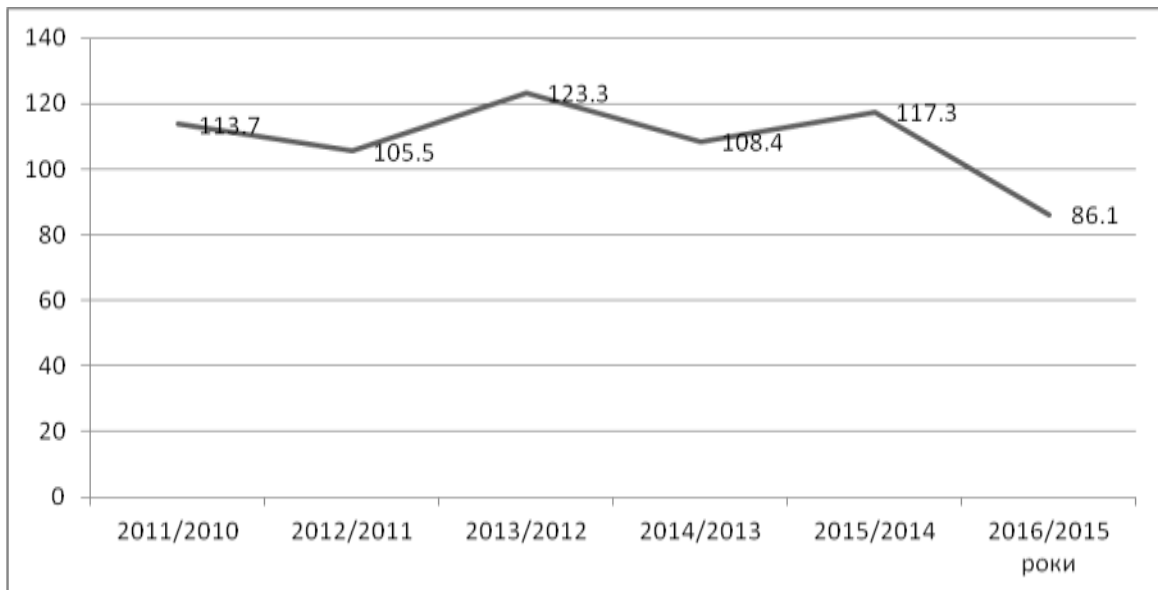
Із рис. 4 спостерігаємо зростання з кожним роком поточних видатків місцевих бюджетів. Так, в 2015 році вони зросли на 43,8 млрд. грн. і становили 255,5 млрд. грн. Капітальні видатки теж відзначилися суттєвим зростанням. В 2015 р. вони зафіксовані на рівні 36,5 млрд. грн. Такий показник є рекордним за останні роки. Характерно, що частка капітальних видатків в структурі місцевих бюджетів традиційно є більшою, ніж за державним бюджетом.

Рис. 4. Динаміка витатків місцевих бюджетів України за економічною класифікацією в 2010-2015 рр., млрд грн

Джерело: складено авторами з використанням даних [5; 6]

Динаміка темпу зростання витатків державного бюджету за січень 2011-2016 рр. представлена на рис. 5.

Рис. 5. Динаміка темпу зростання витатків державного бюджету за січень 2011-2016 рр., %

Джерело: складено авторами з використанням [5; 6]

Як бачимо із рис. 5, найбільший темп зростання витатків місцевих бюджетів зафіксований в січні 2013 року. В порівнянні із січнем 2012 року він зріс на 23,3%. Із проведенням децентралізації, даний показник значно скоротився. Так, в січні 2016 року відносно січня 2015 року темп зростання витатків місцевих бюджетів скоротився на 13,9%.

Отже, із вищесказаного можна зробити висновок, що із запровадженням децентралізації, в економіці України досягнуто певних позитивних змін, зокрема: збільшення загального фонду місцевих бюджетів до 25 млрд. грн., сума фінансових ресурсів місцевих бюджетів зросла до 205 млрд. грн., і, найголовніше, зростання рівня автономії органів місцевого самоврядування та їхньої зацікавленості в соціально-економічному розвитку територій.

Однак, поряд із такими позитивними моментами, існують негативні сторони, зокрема: значні порушення при використанні коштів місцевих бюджетів, які вищі, ніж при використанні коштів державного бюджету.

Висновки з проведеного дослідження. Із проведеного дослідження в підсумку можемо відзначити, що сьогодні, в час, коли в країні ідуть бойові дії, для наповнення фінансовими ресурсами місцевих бюджетів, автономії органів місцевого самоврядування, вкрай необхідним є проведення реформи бюджетної децентралізації. Однак, для ефективного впровадження цієї реформи, необхідно встановити відповідальність за бюджет і розподіл надходжень відповідно до розподілу завдань. Тобто, для бюджетів нижчого рівня необхідно, щоб їхні завдання могли максимально в повному обсязі виконуватись, незалежно від бюджетів вищих рівнів. Органи місцевого самоврядування повинні бути наділені повноваженнями стосовно розпорядження бюджетних коштів. Водночас держава повинна допомагати органам місцевого самоврядування, однак ця допомога має бути розумною, яка б дозволяла заохочувати ініціативу місцевих рад до ефективного використання бюджетних коштів.

Бібліографічний список

1. Григоренко В.О. Значення фінансових ресурсів у формуванні фінансового потенціалу території / В.О. Григоренко // Інтернет-конференція Буковинського державного фінансово-економічного університету [«Роль фінансово-кредитного механізму в економічному розвитку країн Східної Європи»], (Чернівці, 20 грудня 2012 року). – Чернівці. – С. 150-153.
2. Ляшенко В.І. Перший етап модернізації економіки України: досвід та проблеми / В.І. Ляшенко, О.М. Алімов, О.І. Амоша ; ІЕП НАН України, КПУ. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 798 с.
3. Місцеве самоврядування в Україні. 2015 рік. / Асоціація міст України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://auc.org.ua/sites/default/files/stanlg_2015_0.pdf.
4. Наконечна Ю. Відкритість та прозорість державного та місцевих бюджетів в Україні / Ю. Наконечна, Л. Демиденко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2016. - № 10 (187). - С. 20.
5. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>.
6. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua/news/view/promova-ministra-finansiv-natalii-iaresko-na-zasidanni-uriadu-shchodov-ykonannia-derzhavnoho-biudzhetu-za-rik?category=bjudzhet>.
7. Про схвалення Концепції реформування місцевих бюджетів : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 травня 2007 р. № 308-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/308-2007-%D1%80>.
8. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80>.
9. Сеньків Т.В. Самостійність місцевих бюджетів: стан, проблеми та шляхи зміцнення / Т.В. Сеньків // Економічний форум. – 2012. – № 1. – С. 8.
10. Чеберяко О.В. Місцеві бюджети в контексті сучасної децентралізації / О.В. Чеберяко, О.О. Рябоконт // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України : [зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конференції], (м. Київ, 29-30 жовтня 2015 року) / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2015. – С. 91-95.
11. Щомісячний моніторинг основних індикаторів бюджетної системи України станом на 01.02.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ibser.org.ua/sites/default/files/2016_01_budget_new_ukr1.pdf.

References

1. Hryhorenko, V.O. (2012), "The value of financial resources in shaping the financial potential of the territory", *Rol finansovo-kredytnoho mekhanizmu v ekonomichnomu rozvytku krain Skhidnoi Yevropy. Internet-konferentsiia Bukovynskoho derzhavnoho finansovo-ekonomichnoho universytetu* [The role of financial and credit mechanism in economic development in Eastern Europe. Internet conference of Bukovina State Finance and Economics University], (Chernivtsi, December 20, 2012), pp. 150-153.
2. Liashenko, V.I., Alymov, O.M. and Amosha, O.I. (2014), *Pershyi etap modernizatsii ekonomiky Ukrainy: dosvid ta problemy* [The first phase of the modernization of Ukraine's economy: experience and problems], IEP NAN Ukrainy, KPU, Zaporizhzhia, Ukraine, 798 p.
3. *Mistseve samovriaduvannia v Ukraini. 2015 rik* [Local government in Ukraine. 2015], available at: http://auc.org.ua/sites/default/files/stanlg_2015_0.pdf (access date April 18, 2017).

4. Nakonechna, Yu. and Demydenko, L. (2016), "Openness and transparency of state and local budgets in Ukraine", *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, no. 10 (187), p. 20.

5. *Ofitsiyni sait Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby Ukrainy* [Official site of the State Treasury Service of Ukraine], available at: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477> (access date April 20, 2017).

6. *Ofitsiyni sait Ministerstva finansiv Ukrainy* [Official site of the Ministry of Finance of Ukraine], available at: <http://www.minfin.gov.ua/news/view/promova-ministra-finansiv-natalii-iaresko-na-zasidanni-uriadu-shchodo-vykonannia-derzhavnoho-biudzhetu-za--rik?category=bjudzhet> (access date April 15, 2017).

7. Kabinet Ministriv Ukrainy (2007), *Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevykh biudzhetyv* [On approval of the Concept of reforming the local budgets], Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 23.05.2007 no. 308-p, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/308-2007-%D1%80> (accessed April 22, 2017).

8. Kabinet Ministriv Ukrainy (2014), *Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini* [On approval of the Concept of reforming the local self-government and territorial organization of power in Ukraine], Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy dated 01.04.2014 no. 333-p, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (access date April 22, 2017).

9. Senkiv, T.V. (2012), "The independence of local budgets: state, problems and ways to strengthen", *Ekonomichnyi forum*, no. 1, p. 8.

10. Cheberiaiko, O.V. and Riabokon, O.O. (2015), "Local governments in the context of the current decentralization", *Svitovi tendentsii ta perspektyvy rozvytku finansovoi systemy Ukrainy. Zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Global trends and prospects of Ukraine's financial system. Conference proceedings of the International Scientific conference], (Kyiv, 29-30 October 2015), pp. 91-95.

11. *Shchomisiachnyi monitorynh osnovnykh indyktoriv biudzhethoi systemy Ukrainy stanom na 01.02.2016* [Monthly monitoring key indicators of the budget system of Ukraine as of 02.01.2016], available at: http://www.ibser.org.ua/sites/default/files/2016_01_budget_new_ukr1.pdf (access date April 28, 2017).

Боринець С.Я., Чекановський В.П. АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА СТАНУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЗА УМОВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Мета - проведення аналітичної оцінки стану місцевих бюджетів за умов децентралізації.

Методика дослідження. В процесі дослідження використані такі методи: аналізу – при аналітичному порівнянні доходів і видатків місцевих бюджетів без реформи децентралізації та із проведенням бюджетної децентралізації; конкретизації - при дослідженні сучасного стану місцевих бюджетів із проведенням децентралізації; графічні та статистичні методи дослідження використані для зображення динаміки темпів зростання доходів та видатків місцевих бюджетів України за економічною класифікацією, темпів зростання доходів місцевих бюджетів в регіональному розрізі та структури доходів місцевих бюджетів.

Результати. Досліджено вплив реформи децентралізації на доходи та видатки місцевих бюджетів. В контексті досліджуваної проблеми подано динаміку темпів зростання доходів та видатків місцевих бюджетів України за економічною класифікацією. Визначено і показано темпи зростання доходів місцевих бюджетів в регіональному розрізі та структуру доходів місцевих бюджетів. Проаналізовано позитивні та негативні сторони бюджетної децентралізації.

Наукова новизна. Визначено вплив адміністративно-територіальної реформи на процес децентралізації місцевого самоврядування. Подальшого розвитку отримала аналітична оцінка стану місцевих бюджетів за умов децентралізації.

Практична значущість. Проаналізована оцінка стану місцевих бюджетів за умов децентралізації та зростання доходів і видатків місцевих бюджетів України може бути використана органами місцевого самоврядування. Це дасть можливість проаналізувати їхню діяльність та розробити шляхи ефективного використання фінансових ресурсів на місцях.

Крім того, виявлені у статті позитивні та негативні сторони бюджетної децентралізації також можуть бути реалізовані на практиці. Зокрема, їх може прийняти до уваги Уряд України, адже, врахувавши досліджені моменти, це дасть можливість ефективніше провести реформу бюджетної децентралізації з мінімізацією її негативних сторін.

Ключові слова: місцеві бюджети, децентралізація, доходи, видатки, державний бюджет, органи місцевого самоврядування, реформа, самоврядування.

Borynets S.Ya., Chekanovsky V.P. ANALYTICAL EVALUATION OF LOCAL BUDGETS UNDER DECENTRALIZATION

Purpose is an analytical assessment of local budgets in terms of decentralization.

Methodology of research. In the process of research, the following methods have been used: analysis – with an analytical comparison of revenues and expenditures of local budgets without reform and decentralization of the conduct of fiscal decentralization; specifying the study of the current state of local budgets decentralization; graphical and statistical methods used to describe the dynamics of the growth rate of revenues and expenditures of local budgets Ukraine by economic classification, the growth rates of local budgets in the regional context and structure of local budgets.

Findings. The impact of decentralization reform on the revenues and expenditures of local budgets were researched. In the context of the investigated problem given the dynamics of the growth rate of revenues and

expenditures of local budgets Ukraine by economic classification. It was determined and showed the growth rate of local budget revenues in the regional section and the structure of local budget revenues. It was analyzed positive and negative aspects of fiscal decentralization.

Originality. The influence of administrative-territorial reform on the process of decentralization of local self-government was determined. Further development was an analytical assessment of local budgets in terms of decentralization.

Practical value. Analyzed assessment of local budgets in terms of decentralization, the growth of revenues and expenditures of local budgets Ukraine could be used by local authorities. This will give the opportunity to analyze their activities and to develop ways of effective use of financial resources in the field.

In addition, the article revealed positive and negative aspects of fiscal decentralization can also be implemented. In particular, they may take into account the Government of Ukraine. Indeed, considering the aspects studied, it will enable more efficient to reform fiscal decentralization minimizing its negative sides.

Key words: local governments, decentralization, revenues, expenditures, state budget, local government, reform government.

Боринец С.Я., Чекановский В.П. АНАЛИТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ МЕСТНЫХ БЮДЖЕТОВ В УСЛОВИЯХ ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИИ

Цель – проведение аналитической оценки состояния местных бюджетов в условиях децентрализации.

Методика исследования. В процессе исследования использованы следующие методы: анализа – при аналитическом сравнении доходов и расходов местных бюджетов без реформы децентрализации и с проведением бюджетной децентрализации; конкретизации при исследовании современного состояния местных бюджетов с проведением децентрализации; графические и статистические методы исследования использованы для изображения динамики темпов роста доходов и расходов местных бюджетов Украины по экономической классификации, темпов роста доходов местных бюджетов в региональном разрезе и структуры доходов местных бюджетов.

Результаты. Исследовано влияние реформы децентрализации на доходы и расходы местных бюджетов. В контексте исследуемой проблемы представлена динамика темпов роста доходов и расходов местных бюджетов Украины по экономической классификации. Определены и показаны темпы роста доходов местных бюджетов в региональном разрезе и исследована структура доходов местных бюджетов. Проанализированы положительные и отрицательные стороны бюджетной децентрализации.

Научная новизна. Определено влияние административно-территориальной реформы на процесс децентрализации местного самоуправления. Дальнейшее развитие получила аналитическая оценка состояния местных бюджетов в условиях децентрализации.

Практическая значимость. Проанализированная оценка состояния местных бюджетов в условиях децентрализации, анализ темпов роста доходов и расходов местных бюджетов Украины может быть использована органами местного самоуправления. Это даст возможность проанализировать их деятельность и разработать пути эффективного использования финансовых ресурсов на местах.

Кроме этого, исследованные в статье положительные и отрицательные стороны бюджетной децентрализации также могут быть реализованы на практике. В частности, их может принять во внимание Правительство Украины. Результаты исследований дают возможность эффективнее провести реформу бюджетной децентрализации с минимизацией его негативных сторон.

Ключевые слова: местные бюджеты, децентрализация, доходы, расходы, государственный бюджет, органы местного самоуправления, реформа, самоуправление.